

Centar za ekotoksikološka ispitivanja

Podgorica, 14.12.2020. godine

Broj: 00-2577

NVO MANS

N/r G-dina Lazara Grdinića

Poštovani,

Dana 10.12.2020. godine uputili ste nam e-mail sa zahtjevom da se izjasnimo o različitosti nalaza laboratorije iz Ukrajine i Centra za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica (CETI). Uvidom u dostavljenu dokumentaciju pokušali smo dati svoje viđenje rezultata analize, ali najprije pokušali odgovoriti direktno na vaš upit. Naime, ono što je značajno jeste odovoriti na pitanje porijekla analiziranih uzoraka otpada u obije laboratorije, kao i pristup utvrđivanju karaktera otpada.

1. Porijeklo otpada

Kao što se može zaključiti iz izvještaja CETI br. 97/11/1 od 09.05.2019. godine CETI nije izvršio uzimanje predmetnog uzorka. Uzorak je uzet od strane naručioca usluge, od kojeg je dobijena informacija da je isti sa lokacije Porto Montenegro (Prilog 1). Rezultati analize odnose se isključivo na ispitivani uzorak dostavljen od kompanije Valgo, što je navedeno u napomeni izvještaja CETI.

Uvidom u dostavljeni prevod sudskog spisa sa ukrajinskog jezika zaključuje se da se radi o uzorku čije je mjesto nastanka luka Bijela.

2. Poređenje rezultata analize

Za ispitivanje opasnih svojstava otpada CETI koristi legislativu Crne Gore koja je usaglašena sa EU legislativom.

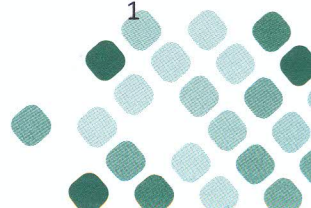
Na osnovu uslova Pravilnika o metodama za ispitivanje opasnih svojstava otpada („Sl. list CG“, br. 37/18) koriste se propisane metode: za određivanje sadržaja hemijskih elemenata metoda EN 13656, za analitiku organskih polutanata EPA Method 8270 (Report number SW 846), kao i metoda EN 12457-2 za test mobilnosti („leaching“).

Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica d.o.o.

Bulevar Šarla De Gola 2, 81000 Podgorica, Crna Gora

Telefon: +382 20 658-090; 658-091; 658-108

Faks: +382 20 658-092, e-mail: info@ceti.co.me

Karakter otpada se određuje koristeći Pravilnik o klasifikaciji otpada i katalogu otpada („Sl. list CG“, br. 59/13 i 86/16) i Pravilnik o bližim karakteristikama lokacije, uslovima izgradnje, sanitarno-tehničkim uslovima, načinu rada i zatvaranja deponija („Sl. list CG“, br. 31/13).

Pravilnikom o klasifikaciji otpada i katalogu otpada („Sl. list CG“, br. 59/13 i 86/16) propisuje se klasifikacija otpada, katalog otpada, postupci obrade, odnosno prerade i odstranjivanja otpada. Članom 3 ovog pravilnika propisani su uslovi klasifikacije opasnog otpada, dok su u Prilogu 4 navedena opasna svojstva otpada i način razvrstavanje otpada u opasni otpad. Pored navedenog CETI koristi Direktivu 2008/98/EZ o otpadu. Principi i metode koje CETI koristi u donošenju odluke o karakteru otpada dati su „Guidance on the classification and assessment of waste (1st Edition v1.1.) Technical Guidance WM3“.

Rezultati analize laboratorije iz Ukrajine se u potpunosti razlikuju od rezultata analize CETI, kako za hemijske elemente, tako i za organske polutante. Razlog ovoga mogu biti:

1. Različito porijeklo uzoraka dostavljenih u obije laboratorije

Kao što je već navedeno, CETI nije učestvovao u uzorkovanju dostavljenog uzorka grita, za reprezentativnost uzorka i porijeklo uzorka odgovoran je isključivo naručilac usluge, odnosno onaj ko je izvršio uzorkovanje.

2. Različite metode analize

Primijenjene analitičke metode su u potpunosti različite. Naime, metode koje je koristila laboratorija iz Ukrajine se primjenjuju za određivanje kvaliteta poljoprivrednog zemljišta, dok CETI koristi standardne EU metode za karakterizaciju otpada. Granične vrijednosti koje se koriste za određivanje karaktera otpada i kvaliteta poljoprivrednog zemljišta se razlikuju. U izvještaju laboratorije iz Ukrajine navedene su granične vrijednosti za hemijske elemente koji se prevashodno odnose na poljoprivredno zemljište. Granične vrijednosti za hemijske elemente koji se odnose na određivanje karaktera otpada su potpuno različite u Crnoj Gori i usklađene sa EU normama i iste se odnose isključivo na otpad. Metode analize se potpuno razlikuju i rezultati su neuporedivi.

Ono što nas navodi na zaključak da se radi o potpuno različitim uzorcima jeste rezultat sadržaja naftnih ugljovodonika (TPH). Naime, kao što je poznato, ni u jednom analiziranom uzorku otpadnog grita koji je CETI uzorkovao na lokalitetima Bijela i Porto Montenegro nije utvrđen tako visok sadržaj TPH. Naime, sadržaj TPH u gritu nije prelazio 0,5% iako je upravo na osnovu utvrđenog sadržaja TPH veliki dio otpadnog grita iz Brodogradilišta Bijela (uzorkovan 2015. godine) i otpadnog grita iz Porto Montenegra (uzorkovan 2009. godine) okarakterisan kao opasan otpad. Visok sadržaj TPH (preko 1%) utvrđen je u uzorcima zemljišta sa lokaliteta Bijela u periodu 2015-2016. godina.

3. Neadekvatno uzorkovanje

Metode uzimanje uzoraka za ispitivanje opasnih svojstava otpada propisane su Pravilnikom o metodama za ispitivanje opasnih svojstava otpada („Sl. list CG“, br. 37/18) kako slijedi:

- Uzimanje uzorka vrši se prema planu uzorkovanja u skladu sa standardom MEST EN 14899.

Uzimanje uzoraka za ispitivanja opasnih svojstava otpada vrši se prema sljedećim standardima:

- METI CEN/TR 15310-1 - Karakterizacija otpada - Uzorkovanje otpada - Dio 1: Uputstvo za izbor i primjenu kriterijuma za uzorkovanje pod različitim uslovima;
- METI CEN/TR 15310-2 - Karakterizacija otpada - Uzorkovanje otpada - Dio 2: Uputstvo za tehnike uzorkovanja;
- METI CEN/TR 15310-3 - Karakterizacija otpada - Uzorkovanje otpada - Dio 3: Uputstvo za postupke uzimanja poduzorka na terenu;
- METI CEN/TR 15310-4 - Karakterizacija otpada - Uzorkovanje otpada - Dio 4: Uputstvo za postupke pakovanja, skladištenja, zaštite, transporta i isporuke uzoraka;
- METI CEN/TR 15310-5 - Karakterizacija otpada - Uzorkovanje otpada - Dio 5: Uputstvo za izradu plana uzorkovanja.

Da li se podnosilac zahtjeva za analizu i određivanje karaktera otpada (Valgo) pridržavao ovih metoda nije nam poznato.

Obradili:

Danijela Šuković, spec. toks. hem.

Danijela Šuković

Vladimir Žiyković, master hemičar

Vladimir Žiyković

dr Dejan Jančić, dipl. hem.

Dejan Jančić

SEKTOR ZA LABORATORIJSKU
DIJAGNOSTIKU I ZAŠTITU OD ZRAČENJA

Direktor

Danijela Šuković, spec. toks. hem.

Danijela Šuković